

Cảm nhận về tác phẩm Số phận con người - Văn mẫu lớp 12

Tham khảo chọn lọc những bài văn mẫu hay Trình bày cảm nhận của anh chị về truyện ngắn Số phận con người của Solokhop

Đề bài: Trình bày cảm nhận của anh chị về tác phẩm *Số phận con người* của nhà văn Nga Solokhop.

Bài làm:

Một số bài văn mẫu hay cảm nhận về tác phẩm "Số phận con người"

Bài mẫu số 1:

Tác phẩm là lời tự sự của nhân vật trung tâm – anh lính hồng quân Xôcôlôp, người đàn ông đã chịu bao giông tố khắc nghiệt của cuộc đời đổ ập lên số phận. Đó là cuộc đời gắn liền với một trang sử bi tráng hào hùng của nhân dân Nga, với chế độ Xô-viết đã tạo thành phẩm chất của những con người Nga kiên cường.

M.Sôlôkhôp đã dựng lên chân dung một con người Nga bình thường nhất, một người xô viết chân chính. Số phận ấy tiêu biểu cho bao người con ưu tú đã viết nên trang sử thời đại hào hùng của đất nước Liên Xô cũ.

Cuộc sống hiện lên trần trụi như nó vốn có –không khoa trương hào nhoáng, không bị kịch hoá mà cứ đều đều như giọng kể của người đàn ông Nga có cái họ bình thường như bao người Nga: Xôcôlôp. Nhưng trong số phận anh có sức nặng của nỗi đau dân tộc Nga qua các thời kỳ khốc liệt nhất. Không tránh né sự thật – đó là phẩm chất hàng đầu của các cây bút Nga – Xô viết mà M. Sôlôkhôp chính là một tấm gương. Sự thật đó không phải được kể bằng giọng lạnh lùng thân nhiên mà còn hằn nguyên nỗi đau trong giọng văn thấm thía, trong những ám ảnh kí ức hằn sâu trong tâm trí của người cựu binh xô viết – chính là phản chiếu một mảng hiện thực rộng lớn và xuyên suốt các chặng đường của nhân dân Nga.

Trước hết là kí ức những ngày nội chiến, khi chính quyền xô viết non trẻ phải đối mặt với lũ bạch vệ, thổ phỉ và can thiệp. Người đọc có thể nhận ra những dấu ấn quen thuộc làm nên tên tuổi của M.Sôlôkhôp trong *Sông Đông êm đềm*. Nạn đói, cuộc sống cùng cực không quật ngã nổi ý chí của người dân Xô viết. Xôcôlôp từng trải qua cuộc đời làm thuê, từng chứng kiến gia đình gục chết trong cái đói, nhưng chính sự tàn khốc ấy là một sự lý giải vì sao anh trở thành chiến sĩ hồng quân, vì sao anh lại có một hạnh phúc từ đau thương bất hạnh. Đó là hạnh phúc của những người nghèo khổ được xây lên từ bất hạnh để họ khẳng định tư thế làm chủ cuộc đời.

Có lẽ kí ức nhân loại mãi mãi không phai mờ bao ám ảnh khủng khiếp của Chiến tranh thế giới lần thứ II. Nhưng nhà văn không theo cách thông thường để ca ngợi vào những đóng góp xương máu của hơn hai mươi triệu người Xô viết làm nên thắng lợi của cuộc

Cảm nhận về tác phẩm Số phận con người - Văn mẫu lớp 12

chiến tranh vệ quốc vĩ đại. Bị kịch chiến tranh hiện hữu ngay trong từng số phận, từng gia đình. Sức hủy diệt của nó khiến cho Xôcôlôp mất vợ và hai con; bé Vania mồ côi cả cha lẫn mẹ. Mất mát là điều không tránh khỏi nhưng với người trong cuộc còn kinh khủng hơn rất nhiều, khi sức ám ảnh của nó vẫn trở về trong những giấc ngủ nặng nề, để Xôcôlôp mỗi lần tỉnh giấc lại đầm đìa nước mắt. Nhưng vào thời điểm đôi mắt quyết liệt với kẻ thù, nước mắt không thể rơi! Chỉ có thể là ánh mắt rực lửa căm hờn và khinh bỉ với kẻ thù, với những tên phản bội. Anh đã sống đúng với tư cách người lính ngay cả khi "chiến bại", bị bắt làm tù binh. Cảm hứng về cuộc chiến tranh của M.Sôlôkhốp có phần gần gũi với Alêcxây Tônxtôi với "Tính cách Nga", với "Người xô viết chúng tôi"... Nhưng người đọc hiểu đó chính là lúc con người đang chiến đấu vì danh dự dân tộc, vì những niềm hy vọng không tắt về tương lai. Xôcôlôp đã là người chiến thắng, ngẩng cao đầu trong trại tập trung của kẻ thù, mưu trí dũng cảm trở về đội ngũ, chiến đấu bằng tất cả lòng căm thù sục sôi với kẻ đã hủy hoại hạnh phúc gia đình, và cả "niềm hy vọng cuối cùng" - người con trai đã thành đại úy pháo binh Andrây Xôcôlôp. Trớ trêu thay, vào ngày cờ đỏ thắm trên nóc nhà Quốc hội Đức, anh đã phải tiễn đưa con mình. Dầu biết sự hy sinh ấy là anh hùng, là cần thiết, nhưng quả thật đó là một cú đập phũ phàng của định mệnh khiến bất cứ ai yêu lòng cũng có thể quy ngã. Có lẽ đó cũng là những trang viết gợi nhắc cho chúng ta nhiều nhất về ý nghĩa tàn khốc của chiến tranh, vinh quang và cay đắng, hạnh phúc và bất hạnh, niềm vui chung và nỗi đau riêng để từ đó suy ngẫm và hiểu sâu sắc hơn về ý nghĩa của từ "hy sinh".

Thế nhưng tuyệt nhiên ta không nhận thấy tâm trạng của những con người nhân dân Nga trở về sau chiến tranh lại nặng nề bi thảm như của "thế hệ vút đi" trở về sau Đại chiến I ở Mỹ hay châu Âu. Bởi lẽ hy sinh sẽ là vô ích nếu như sự sống sẽ tê liệt sau bao mất mát. Bởi thế, Xôcôlôp đã sống, làm việc như bao người lính xô viết trở về sau chiến trận. Nỗi đau lắng vào trong và chỉ thật sự hiện hữu khi Xôcôlôp tìm quên trong men rượu. Áp lực đời thường và hậu quả chiến tranh quá nặng nề tưởng chừng có thể làm cho con người gục ngã. Sự tình cờ, ngỡ như ngẫu nhiên mà tất yếu đã gắn chặt cuộc đời Xôcôlôp với bé Vania. Chú bé Vania – đôi mắt đen lay láy, cuộc sống vất vưởng là một hình tượng nghệ thuật có thể làm mềm những trái tim sắt đá nhất. Chú bé chính là hiện thân của thế hệ tương lai nước Nga, là vẻ đẹp của sự thơ ngây thánh thiện cần phải chở che, bảo bọc. Cuộc gặp gỡ của hai con người ấy là tất yếu. Không chỉ cảm động vì khoảnh khắc thì thầm của Xôcôlôp với bé Vania: "Ta là bố của con", lúc nhận bố con cũng là lúc người đọc chứng kiến sự trở lại của những giọt nước mắt ở con người tưởng như trái tim đã khô héo vì đau khổ. Nước mắt hạnh phúc và xót xa cứ đan quện vào nhau, thấm vào lòng tất cả mọi người.

Ngỡ rằng hạnh phúc đã thật sự trở lại, ngỡ rằng từ đây đầy ắp tiếng cười và những tiếng ríu rít như chim của bé Vania, nhưng kí ức vẫn hiện về đầy ám ảnh. Người đọc phải chứng kiến những lời nói dối nhưng lạ thay đó lại là lời đẹp hơn trăm lần sự thật. Bởi sự đồng cảm số phận và tình thương yêu đã gắn chặt cuộc đời hai bố con - một người đang cần nén chặt nỗi đau quá khứ và một người cần được bảo đảm tương lai tốt đẹp. Vậy mà

Cảm nhận về tác phẩm *Số phận con người* - Văn mẫu lớp 12

định mệnh lại trêu cợt để cho bố con Xôcôlốp lại tiếp tục hành trình giữa đời thường với bao thử thách đón chờ phía trước.

Số phận con người là câu chuyện kể chân thực về một con người bình thường. Nhưng cuộc sống bao dồn đẩy sóng gió đã tôi luyện cho anh một phẩm chất kiên cường, một tình thương yêu bao la. Gương mặt người đàn ông ấy đã sứt lại vì đau khổ, nhưng trái tim tổn thương ấy vẫn đập những nhịp thương yêu nồng nàn với con người. Nhà văn đã lên tiếng thay nhân vật ở cuối tác phẩm, bằng tất cả niềm xúc động sâu xa và lòng cảm phục vô hạn trước nhân cách một con người chân chính. Bức thông điệp của nhà văn giúp ta nhận ra rõ hơn chân dung của nhân dân Nga, vẻ đẹp của tâm hồn Nga và sức mạnh của con người vượt lên bao bi kịch bất hạnh. Đó là sự khẳng định tuyệt đối của nhà văn thể hiện niềm tin tưởng vào con người nhân dân và tương lai của đất nước. Nỗi buồn kết lại tác phẩm lại khiến ta nhận ra tầm vóc vĩ đại của đất nước và con người Nga Xô viết quả cảm, kiên cường, nhân hậu.

Bài mẫu số 2:

Dung lượng tư tưởng lớn của truyện ngắn *Số phận con người* của nhà văn Nga (Xô-viết) Mi-kha-in Sô-lô-khốp khiến các nhà nghiên cứu xếp nó vào loại "Tiểu anh hùng ca", số phận con người mở ra nhiều điều mới mẻ về cách nhìn, cách viết cách suy tư về chiến tranh, về số phận, sức mạnh của con người.

Nhân vật chính của truyện là An-đrây Xô-cô-lốp. Anh vốn là một người lao động, có cuộc sống "bình thường như cuộc sống của bao người khác". Nhưng anh lại là một người lính mang trên vai cả gánh nặng của chiến tranh, cả đau thương và chiến thắng, số phận của Xô-cô-lốp được nhà văn lí giải trong mối quan hệ chặt chẽ với số phận lịch sử của nhân dân Xô-viết. Đi qua cuộc Chiến tranh thế giới thứ hai, chiến thắng của nhân dân Xô-viết đã phải đổi bằng rất nhiều hy sinh, mất mát. Hai mươi triệu người dân Xô viết hy sinh trong cuộc chiến tranh giữ nước vĩ đại, chỉ có một trên một trăm thanh niên từ mặt trận trở về. Số phận của một con người, thời đại đã được tác giả triển khai với sức khái quát lớn câu chuyện bình thường của một người lính về cuộc đời của mình với những gian khổ, đau buồn trong chiến tranh đã biến thành những lời trần thuật đau thương mang âm hưởng anh hùng về lòng dũng cảm, sức chịu đựng, sức mạnh tinh thần ghê gớm của người Nga. Qua cuộc đời Xô-cô-lốp, tác giả đặt ra vấn đề nóng bỏng bức thiết đối với con người là: Nhân loại có thể chiến thắng đau thương, chết chóc, sự tàn phá huỷ diệt do bọn Phát-xít gây ra không? Có vượt qua thử thách tàn khốc của chiến tranh để phục hồi lại cuộc sống yên bình yên vui không? Từ đồng tro tàn đổ nát đau thương của chiến tranh con người có đứng lên đi tiếp được không? Hình tượng Xô-cô-lốp trả lời tích cực cho vấn đề này và khẳng định âm hưởng lạc quan đầy sức mạnh bằng bản lĩnh và lòng nhân ái của con người.

Số phận con người có sức rung cảm vô hạn của chất trữ tình sâu lắng. Nhà văn đã sáng tạo ra hình thức tự sự độc đáo, sự xen kẽ nhịp nhàng giọng điệu của người kể chuyện (tác

Cảm nhận về tác phẩm Số phận con người - Văn mẫu lớp 12

giả và nhân vật chính). Sự hoà quyện chặt chẽ chất trữ tình của tác giả và chất trữ tình của nhân vật đã mở rộng, tăng cường đến tối đa cảm xúc nghĩ suy và những liên tưởng phong phú cho người đọc.

Đoạn trích kể về việc sau chiến tranh Xô-cô-lốp hoàn toàn trợ trợ, như người mất hồn, anh không muốn về quê hương mà tìm đến ở nhà người bạn ở U-riu-xpin-xcơ. Ở đây anh giúp bé Vi-ni-a chừng năm sáu tuổi, một nạn nhân của chiến tranh: cha hy sinh ngoài mặt trận, mẹ chết vì bom phát xít. Va-ni-a không biết mình từ đâu đến. Lòng yêu mến, xót thương đã khiến anh nhận bé Vi-ni-a làm con nuôi. Nhưng số phận vẫn tàn nhẫn với Xô-cô-lốp, kí ức ngày hôm qua thường xuyên vò xé trái tim anh. Nỗi bất công trong đời thường làm anh mất bằng lái xe, mất việc. Kí ức đưa bé cũng làm anh lo nghĩ. Chỉ có tình thương, trách nhiệm, công việc mới làm anh vui nỗi đau buồn. Đoạn trích cũng nêu được số phận con người bị sự khắc nghiệt của chiến tranh, của cuộc sống nhấn xuống nhưng đã trụ lại được bằng tình yêu, bằng lòng dũng cảm. Đoạn trích gieo vào lòng người đọc một niềm tin yêu cuộc sống, một niềm lạc quan, nhưng không dễ dãi, tô hồng.

Nếu như ở phần đầu của truyện tác giả nói đến những mất mát trong chiến tranh đến với số phận Xô-cô-lốp bản thân anh bị bắt làm tù binh chịu đựng sự tra tấn hành hạ dã man. Khi thoát được trại tập trung trở về với Hồng quân chưa được bao lâu lại nhận được tin đau đớn: Một trái bom phát xít đã chôn vùi ngôi nhà cùng vợ và 2 con gái. Anh chờ đợi người con trai, niềm hy vọng cuối cùng là một đại úy pháo binh. Nhưng anh được gọi đến nhìn mặt con lần cuối, con trai anh tử trận đúng vào ngày chiến thắng. Đau xót đến tột cùng của một con người bất hạnh.

Phần sau của truyện lại là những đau đớn sau chiến tranh - đau đớn trong tâm hồn. Anh tồn tại sau chiến tranh như những con số không trống rỗng. Cái đau khổ nhất của con người sau chiến tranh không chỉ là những gì đã mất đi mãi mãi mà là những gì vẫn còn mãi trong kí ức như một gánh nặng hiện tại của tâm hồn. Xô-cô-lốp nhiều đêm không ngủ "Ban đêm tôi không hề chợp mắt, cứ nhìn vào bóng tối bằng hai con mắt trống rỗng và nghĩ: "ôi cuộc đời vì lẽ gì mà mày huỷ hoại tao, dày vò tâm hồn tao đến như thế?".

Có thể nói rằng cuộc sống giờ đây đối với anh gần như vô nghĩa, gần như sống để tồn tại chứ không phải để tìm niềm hạnh phúc. Trong tâm trí anh hình ảnh người thân cứ chập chờn: "Hầu như đêm nào tôi cũng chiêm bao thấy những người thân đã quá cố". "Ban ngày bao giờ tôi cũng trấn tĩnh được... nhưng ban đêm thức giấc thì gối ướt đẫm nước mắt". Kí ức không bao giờ mất đi mà trở thành một bộ phận nhức nhối trong hiện tại.

Không chỉ con người từng trải như Xô-cô-lốp mới trải qua cảm giác đau đớn ấy mà bé Va-ni-a thơ dại biết bố chết ngoài mặt trận nhưng em vẫn khắc khoải mong đợi ngày bố trở về! Nó đã mong đợi vào sự trống không như Xô-cô-lốp. Niềm khắc khoải ấy hiện ra trong câu thổ lộ ngây thơ đau thương của em "Bố thân yêu của con ơi!" con biết mà! Con biết thế nào bố cũng tìm thấy con mà! Con chờ mãi mong được gặp bố". Và những kí ức

Cảm nhận về tác phẩm *Số phận con người* - Văn mẫu lớp 12

thơ đại của bé Vi-ni-a thỉnh thoảng loé lên làm đau đớn cuộc sống hiện tại "Bố ơi! Cái áo bành tô bằng da của bố đâu rồi?".

Sau chiến tranh, dẫu muôn vàn đau đớn anh vẫn phải sống. Có lúc bên bờ vực của men rượu. Nhưng lòng nhân ái đã giúp vượt lên số phận khi trông thấy bé Va-ni-a "Rách bươm xơ mướp mặt mũi thì bê bết nước dưa hấu, lem luốc, bụi bặm bản như ma lem, đầu tóc rối bù. Nhưng cặp mắt cứ như những ngôi sao sáng ngời sau trận mưa đêm!", tình cảm người cha trong anh thức dậy. Anh quyết định "Không thể để cho mình và nó chìm ngấm riêng rẽ được!". Quyết định nhân ái ấy đã cứu vớt Xô-cô-lốp "Ngay lúc ấy tâm hồn tôi bỗng nhẹ nhõm và bừng sáng lên". Tình thương đã sưởi ấm tâm hồn, lần đầu tiên sau bao nhiêu năm anh được ngủ một giấc yên lành. "Tôi thức giấc thấy nó rúc vào nách tôi như con chim sẻ dưới mái rạ, ngày khe khẽ. Tôi thấy lòng vui không lời nào tả xiết".

Nhận bé Va-ni-a làm con nuôi, anh có thêm trách nhiệm chăm sóc bé Vania và trách nhiệm với tương lai của bé. Anh gánh tất cả nỗi cực nhọc lên vai mình (xoay xở với cuộc sống), giành cho bé Va-ni-a những gì tốt đẹp nhất. Xô- cô-lốp vẫn khôn nguôi được nỗi buồn. Anh vẫn phải luôn thay đổi nơi ở cho khuây khoả "Cuộc bộ khắp nước Nga" công bé Va-ni-a trên vai. Trong tinh thần ấy anh coi việc bị tước bằng lái xe một cách oan uổng là rắc rối vặt vãnh có nghĩa lí gì. Anh vẫn phải tiếp tục vượt qua rất nhiều trở ngại cuộc sống bằng nghị lực và lòng nhân ái để sống có ý nghĩa : "Hai con người côi cút, hai hạt cát đã bị sức mạnh phũ phàng của bão tố chiến tranh thổi bạt tới những miền xa lạ... cái gì đang chờ đón họ phía trước? Thiết nghĩ rằng con người Nga đó, con người có ý chí kiên cường sẽ đứng vững được! Và sống bên cạnh bố, chú bé kia một khi đã lớn lên sẽ có thể đứng đầu với mọi thử thách, sẽ vượt qua mọi chướng ngại trên đường, nếu như Tổ quốc kêu gọi".

Số phận con người của Sô-lô-khốp đã khiến ta suy nghĩ nhiều hơn đến số phận của từng con người cụ thể sau chiến tranh. Tác phẩm đã khẳng định một cách viết mới về chiến tranh: không né tránh mất mát, không say với chiến thắng mà biết cảm nhận chia sẻ những đau khổ tột cùng của con người sau chiến tranh. Từ đó mà tin yêu hơn đối với con người, *Số phận con người* khẳng định sức mạnh của lòng nhân ái, tinh thần trách nhiệm, nghị lực con người. Tất cả những điều đó sẽ nâng đỡ con người vượt lên số phận.